

Άρειος Πάγος 1823/1990, Τμ. Β'

Πηγή: Ε.Ε.Δ. 50/91 σελ. 794

Περίληψη: Εργατικό ατύχημα θεωρείται κάθε βλάβη η οποία είναι αποτέλεσμα βίαιης και αιφνίδιας επενέργειας εξωτερικού αιτίου που δεν ανάγεται αποκλειστικά σε οργανική ή παθολογική προδιάθεση του παθόντος και το οποίο δεν θα συνέβαινε εάν δεν υπήρχε η εργασιακή σχέση και η παροχή υπηρεσιών με τις συγκεκριμένες περιστάσεις. - Συνεπώς είναι και εκείνο που επέρχεται ακόμη και εκτός τόπου και χρόνου εργασίας, συνδέεται όμως μ' αυτή με σχέση αιτίου και αποτελέσματος. - Η ύπαρξη του ατυχήματος δεν επηρεάζεται ακόμη και όταν οφείλεται σε αποκλειστική αμέλεια του παθόντος. - Ο αιτιώδης σύνδεσμος διακόπτεται μόνο όταν οφείλεται σε δόλο αυτού. - Συνέπειες της προβλεπόμενης από το νόμο ειδικής αμέλειας.

Κυριότερες διατάξεις: Ν. 551/1915 άρθρο 1. ΚΙΝΔ άρθρο 66.

Απόφαση Δικαστηρίου

Προεδρεύων ο Αντιπρόεδρος κ.Μ. ΠΑΠΑΔΑΚΙΣ

Εισηγητής ο Αρεοπαγίτης κ. ΣΩΚΡ. ΣΩΚΡΑΤΕΙΔΗΣ

Δικηγόροι οι κ.κ. Χρίστος Μπότης, Γεώργ. Παυλάκης

Κατά την έννοια του άρθρου 1 του ν. 551/1915 (κωδικοποιήθηκε με το β.δ/γμα της 24.2.1920). ο οποίος εφαρμόζεται, κατά το άρθρο 66 του ν. 3816/1958, και σε περίπτωση ατυχήματος ναυτικού, ως ατύχημα από βίαιο συμβάν το οποίο επήλθε κατά την εκτέλεση της εργασίας ή εξ αφορμής της, για το οποίο παρέχεται αποζημίωση κατά τις διατάξεις του ανωτέρω νόμου, θεωρείται κάθε βλάβη η οποία είναι αποτέλεσμα βίαιης και αιφνίδιας επενέργειας εξωτερικού αιτίου, μη αναγομένου αποκλειστικά σε οργανική ή παθολογική προδιάθεση του παθόντος, το οποίο δεν θα συνέβαινε αν δεν υπήρχε η σχέση παροχής των υπηρεσιών και η υπό συγκεκριμένες περιστάσεις προσφορά των (Ολομ. Α.Π. 1287/1986). Από την ανωτέρω διάταξη, σε συνδυασμό με το άρθρο 16 § 4 του ίδιου νόμου, προκύπτει ότι ατύχημα από βίαιο συμβάν, κατά την ανωτέρω έννοια είναι και εκείνο το οποίο επέρχεται ακόμη και εκτός του τόπου και του χρόνου της εργασίας, συνδέεται όμως με αυτή με σχέση αιτίου και αποτελέσματος, όταν λόγω της εργασίας δημιουργήθηκαν οι ιδιαίτερες πραγματικές συνθήκες που ήταν αναγκαίες για την επέλευσή του και δεν θα υπήρχαν χωρίς αυτή (εργασία). Η ύπαρξη του ατυχήματος δεν επηρεάζεται και στην περίπτωση κατά την οποία οφείλεται έστω και σε αποκλειστική αμέλεια του παθόντος, η οποία δεν διακόπτει τον αιτιώδη σύνδεσμο, διακοπή η οποία επέρχεται μόνον αν το ατύχημα οφείλεται σε δόλο του παθόντος. Σε περίπτωση αμελείας του τελευταίου ο δικαστής μπορεί να μειώσει την οφειλόμενη αποζημίωση μέχρι το μισό του ποσού της και αυτό μόνον όταν η αμέλεια συνίσταται σε αδικαιολόγητη παράβαση από τον παθόντα διατάξεων των ισχυόντων νόμων ή διαταγμάτων που θέτουν τους όρους ασφαλείας στην εργασία ή των συναφών κανονισμών που εκδόθηκαν από την αρμόδια αρχή (ή εκδόθηκαν από τον κύριο της επιχειρήσεως και κυρώθηκαν από αυτές). Άλλη αμέλεια εκτός από την ανωτέρω ειδική δεν λαμβάνεται υπόψη σε όλες τις περιπτώσεις εργατικών ατυχημάτων, ούτε εφαρμόζεται σ' αυτές, λόγω της ειδικής ρυθμίσεως, το άρθρο 300 Α.Κ. Στην προκειμένη περίπτωση, κατά

τις παραδοχές του Εφετείου, ο Ε.Κ. (σύζυγος της πρώτης των εναγουσών, ήδη αναιρεσιβλήτων, και πατέρας της δεύτερης) ναυτολογήθηκε, στις 12.5.1987, ως ναύτης στο υπό Ελληνική σημαία δεξαμενόπλοιο "Μαντούδι", με το οποίο εγίνοντο μεταφορές καυσίμων. Στις 25.6.1987 το πλοίο αγκυροβόλησε στις λιμενικές εγκαταστάσεις των διύλιστηρίων της Motor-Oil στους Αγίους Θεοδώρους για να φορτώσει μαζούτ, η οποία φόρτωση θα άρχιζε την 29ή του μηνός. Ο πλοίαρχος έδωσε άδεια στο προσωπικό, εκτός από τον ανωτέρω και τον Λ.Α., που τους όρισε ως προσωπικό ασφαλείας και παρέμειναν στο πλοίο. Είπε επίσης ο πλοίαρχος στον Ε.Κ. ότι αν ήθελε να πάει στο σπίτι του να τον ενημερώσει προηγουμένως τηλεφωνικά, δεδομένου δε ότι το πλοίο ήταν αγκυροβολημένο σε απόσταση 400 περίπου μέτρων από την ξηρά έδωσε και οδηγίες για το πώς έπρεπε τα μέλη του πληρώματος να επιστρέφουν σ' αυτό. Στις 9 το πρωί της 27ης Ιουνίου 1987 ο Κ. ζήτησε από τον ανωτέρω συνάδελφό του να τον μεταφέρει με την λέμβο στην ξηρά "για να κάνει ένα περίπατο", πράγμα που έγινε. Στις 3 μ.μ. της ίδιας ημέρας ο Κ. επέστρεψε στις ανωτέρω λιμενικές εγκαταστάσεις. Λίγο αργότερα όμως (6.15 μ.μ.) βρέθηκε από αλιευτικό σκάφος πνιγμένος κοντά στην ξηρά, φορώντας μόνο το εσώρουχό του, ενώ τα υπόλοιπα ρούχα και τα άλλα προσωπικά του είδη βρέθηκαν σε σακκίδιο κρεμασμένο από τον λαιμό του. Ο ρηθείς ναυτικός πνίγηκε στην προσπάθειά του να επιστρέψει κολυμβώντας στο πλοίο, αφού προηγουμένως δεν κατώρθωσε να γίνει αντιληπτός από τον συνάδελφό του που παρέμεινε σ' αυτό, ώστε να έλθει και να τον παραλάβει. Το ατύχημα συνεπώς οφείλεται σε αποκλειστική υπαιτιότητα (αμέλεια) του παθόντος, ο οποίος παρά την ηλικία του (53 ετών) και την απόσταση του πλοίου από την ξηρά, επιχείρησε να φθάσει σ' αυτό κολυμπώντας και πνίγηκε, ενώ μπορούσε να μεταβεί με την λέμβο του πλοίου (ειδοποιώντας με ραδιοτηλέφωνο τον συνάδελφό του) ή με την "λάντζα" που υπάρχει, όπως εγνώριζε. Συμπεραίνοντας το δικαστήριο δέχθηκε ότι πρόκειται για εργατικό ατύχημα, το οποίο δεν ήταν μεν άμεση συνέπεια της εκτελέσεως της εργασίας του παθόντος, αλλά επήλθε εξ αφορμής αυτής, αφού εξ αιτίας αυτής δημιουργήθηκαν στον προαναφερόμενο ναυτικό οι παραπάνω συνθήκες για την επέλευση του ατυχήματος" και οι οποίες δεν θα είχαν δημιουργηθεί χωρίς εκείνη, η δε αμελής συμπεριφορά του παθόντος δεν αναιρεί τον χαρακτηρισμό του ατυχήματος ως εργατικού. Απέρριψε επίσης το δικαστήριο τον ισχυρισμό της εναγομένης ότι με "την παράνομη και ποινικώς κολάσιμη εγκατάλειψη της θέσεώς του" από τον παθόντα διεκόπη κάθε δεσμός του ατυχήματος με την εργασία ως ουσία αβάσιμο, διότι ο παθών είχε την άδεια του πλοίαρχου "να πάει στο σπίτι του". Έτσι κρίνοντας το Εφετείο διέλαβε στην προσβαλλομένη απόφασή του επαρκή αιτιολογία χωρίς αντιφάσεις και δεν παραβίασε τις διατάξεις του άρθρου 1 (σε συνδυασμό με 16) του ν. 551/1914, ούτε των άρθρων 200 και 288 Α.Κ. που αναφέρονται στην ερμηνεία των συμβάσεων και τον τρόπο εκπληρώσεως της παροχής από τον οφειλέτη (τις επικαλείται η αναιρεσείουσα), διότι πραγματικά με τα γενόμενα ανελέγκτως δεκτά πραγματικά περιστατικά πρόκειται για εργατικό ατύχημα, αφού συνέβη εξ αφορμής της εργασίας και εξ αμελείας του παθόντος. Κατά τον νόμο διακοπή του αιτιώδους συνδέσμου επέρχεται σε περίπτωση δόλου του παθόντος, ο δόλος όμως αυτός πρέπει να αναφέρεται στο ατύχημα καθεαυτό. Δηλαδή δόλος υπάρχει όταν κάποιος τραυματίζεται π.χ. εκ προθέσεως για να πάρει την αποζημίωση ή για κάποια άλλη αιτία. Δεν υπάρχει δόλος όταν κάποιος εκ προθέσεως εγκαταλείπει την θέση του και στην συνέχεια υφίσταται ατύχημα, διότι ο δόλος ανάγεται στην εγκατάλειψη της θέσεως και όχι στην επέλευση του ατυχήματος. Συνεπώς οι αντίθετοι δύο λόγοι αναιρέσεως είναι αβάσιμοι και πρέπει να απορριφθούν. (Απορρίπτει την αίτηση περί αναιρέσεως της υπ' αριθ. 5026/1989 αποφάσεως του Εφετείου Αθηνών.